

Harhaluuloja mediassa

Loogisten virheiden tunnistaminen ja tunteisiin vetoaminen

Tietotekniikan kehitys ja sosiaalisen median alustojen yleistyminen viimeisen parin vuosikymmenen aikana ovat johtaneet verkkoympäristön syntymiseen, jossa tietoa harvoin analysoidaan tarkasti sen alkuperästä, tavoitteista ja tosiasiallisuudesta. Tilan puute laajalle selitykselle sosiaalisessa mediassa johtaa usein liian yksinkertaistettuihin perusteluihin ilman todisteita ja jotka perustuvat virheelliseen logiikkaan. Tämä pätee erityisesti somen alustoille, joissa viestin lyhyys on pakollista.

Mitä tulee joukkoviestimiin, kuten televisioon ja sanomalehtiin, tilanne muuttuu vielä monimutkaisemmaksi, kun otetaan huomioon niiden omistus ja median johtajien aikomukset. Valtamedia voi näyttää ensi silmäyksellä olevan säänneltympää koulutettujen toimittajien, faktantarkistajien ja toimittajien työllistämisen vuoksi.

Olemme hämärällä vyöhykkeellä, jossa valehteluun liittyvä leima katoaa ja valheita voidaan kertoa rankaisematta ja ilman maineeseen kohdistuvia seurauksia. Tämä johtaa huhujen, disinformaation, "valeuutisten" ja salaliittoteorioiden

syntymiseen, jotka voivat levitä virukseen lyhyessä ajassa ja antaa sysäyksen väärille todellisuuksille ja palvella propagandatarkoituksia.

Joissakin tilanteissa loogisia virheitä käytetään tarkoituksella yleisön tai lukijan huijaamiseen ja harhaan, kun taas toisissa ne tehdään erehdyksessä tietämättömyyden tai puhujan tiedollisten harhojen vuoksi.

HENKILÖÖN KOHDISTUVAT

Määritelmä: kirjoittaja hyökkää vastustajaa vastaan henkilökohtaisesti (henkilön luonne, toiminta jne.) sen sijaan, että hän käsittelee henkilön todellisia näkemyksiä.

Esimerkki: Tuo kirjailija on kirjoittanut useita kirjoja väittäen, että pornografia vahingoittaa naisia. Mutta hän on vain katkera viimeisen avioeronsa jälkeen, tietysti hän sanoo niin.

VEDOTAAN PELKOON

Määritelmä: Pelottelutekniikoiden käyttäminen; uhkausten korostaminen tai mahdollisten vaarojen liioittelemine.

Esimerkki: Näön menettäminen on kauhea asia. Miksi ottaa riski? Miksi uskoa kallisarvoinen näkösi kenellekään muulle kuin Viva Visionille?

VEDOTAAN TAIVAASEEN

Määritelmä: Argumentoija väittää tuntevensa Jumalan (tai korkeamman voiman) mielen, joka on väitetysti tukee tai hyväksyy omaa maata, kantaa tai tekoja, joten lisäperusteluja ei tarvita eikä vakava haaste ole mahdollinen.

Esimerkki: Jumalan tahto on, että kansakuntamme tappaa uskottomat.

VEDOTAAN LUONTOON

Määritelmä: Jonkin väitetään olevan hyvä, koska se nähdään luonnollisena, tai huono, koska se nähdään luonnottomana.

Esimerkki: Homoseksuaalisuus on pahasta, koska se on luonnonlakien vastaista.

VEDOTAAN SÄÄLIIN

Määritelmä: Yritetään herättää tunnereaktio, joka saa yleisön käyttäytymään myötätuntoisesti, vaikka se merkitsisikin käsiteltävänä olevan asian huomiotta jättämistä.

Esimerkki: Tiedän, että minulta jäi väliin tehtäviä, mutta jos epäonnistun, menetän taloudellisen tukeni ja joudun keskeyttämään.

VALITUS STATUKSESTA

Määritelmä: Puhutaan henkilöille, jotka haluavat samaistua korkeampaan luokkaan.

Esimerkki: Star Line -risteilyt eivät ole tarkoitettu matkailijoille.

Varaa risteily paratiisiin ja jätä tavallinen taaksesi.

VEDOTAAN PERINTEESEEN

Määritelmä: Muinainen harhaluulo, että kanta, tilanne tai toiminta on oikea, asianmukainen ja oikea yksinkertaisesti siksi, että se on "aina" ollut niin, koska ihmiset ovat "aina" ajatellut niin tai koska se oli niin kauan sitten. Esimerkki: Kotimaassani abortti on aina ollut laitonta, miksi muuttaa tätä yhtäkkiä?

MÄÄRITELLÄN HENKILÖ

Määritelmä: "Todistaa olevansa oikeassa" väkivallalla, terrorismilla, ylivoimalla tai raa'alla sotilaallisella voimalla. Esimerkki: Luovu typerästä ylpeydestäsi, polvistu ja hyväksy uskontomme tänään, jos et halua palaa helvetissä aina ja ikuisesti.

TOISTETAAN VÄITETTÄ

Määritelmä: Väitteen tai oletuksen toistaminen toistuvasti paremman todisteen sijasta.

Esimerkki: Tuo elokuva "Titanic" ansaitsee parhaan kuvan Oscarin. On muitakin hyviä elokuvia, mutta ei samanlaisia. Muut saattavat ansaita kunniamaininnan, mutta eivät Oscaria, koska "Titanic" ansaitsee Oscarin.

VÄÄRÄN ASIANTUNTIJAN PERUSTELU

Määritelmä: Asiantuntijaväitteisiin tukeutuminen, kun väitetyllä asiantuntijalla (a) ei ole riittävää taustaa/valtuuksia asiaankuuluvalla alalla, (b) poikkeaa suurelta osin alan konsensuksesta tai (c) on puolueellinen, esim. panoksena tulokseen.

Esimerkki: Haastattelussa Maailman terveysjärjestön huippukokouksen ohessa David Beckham väitti, että urheilu on paras ehkäisy haimasyöpää vastaan.

EI VOI TARKISTAA

Määritelmä: Jos ei tiedetä (tai ei voi tarkistaa), onko väite totta vai tarua, sen täytyy olla välttämättä väärä tai välttämättä tosi (riippuen argumentaatiosta).

Esimerkki: Minuun ei ole koskaan osunut salama puun alla seisoessani, joten olemme nyt täysin turvassa tämän tammen luona.

YLEINEN USKOMUS

Määritelmä: Tunnetaan myös vetoomuksina yleiseen uskomukseen tai vetoomukseen massoihin, tämä virhe tarkoittaa, että koska kaikki muut tekevät jotain tai uskovat johonkin, muidenkin pitäisi tehdä niin.

Esimerkki: Mcdonalds on palvellut 100 miljardia ihmistä maailmassa. Sinunkin pitäisi kokeilla sitä.

YMPÄRIPYÖREÄ PERUSTELU

Määritelmä: Logojen virheellisyys, kun A johtuu B:stä ja B johtuu A:sta. Kirjoittaja kulkee ympyrää toistamalla väitteen tai päätelmän sen sijaan, että tarjoaisi mitään asiaankuuluvaa tukea.

Esimerkki: Jonkun toisen kotitehtävien kopioiminen on epäeettistä, koska se on epärehellistä.

JOKO TAI

Määritelmä: Kirjoittaja asettaa kaiken yhteen kahdesta toisensa poissulkevasta kategoriasta jättäen vaikutelman, ettei näiden kahden asennon välissä ole mitään muuta eikä mitään.

Esimerkki: joko suorittaa koulu loppuun tai odottaa epätyytyttävää elämää ja huonosti palkattua työtä.

YHTEISTYÖ

Määritelmä: Epäselvyyden virhe ilmenee, kun keskeistä termiä tai lausetta käytetään epäselvästi siten, että yksi merkitys on yhdessä kohdassa ja sitten toinen merkitys toisessa kohdassa.

Esimerkki: En ymmärrä, kuinka voit sanoa olevasi eettinen henkilö. On niin vaikeaa saada sinut tekemään mitään; työmoraalisi on niin huono.

VAIN TYÖ

Määritelmä: Väitetään, että toimintaa tai kantaa ei voida kyseenalaistaa, koska siellä on "tehtävä tehtävä" tai että se on yksinkertaisesti "työtä", virheellisesti oletetaan, että "työtä" ei koskaan kyseenalaisteta.

Esimerkki: Kuinka kiduttajat voivat kestää katsoessaan itseään peilistä? Mutta luulen, että se on OK, koska heille se on vain työ, kuten mikä tahansa muu, työ, josta heille maksetaan.

VÄÄRÄSSÄ VALOSSA

Määritelmä: Henkilön omien tietojen ja kokemusten kieltäminen tai mitätöiminen vääristelemällä tunnettuja tosiasioita, muistoja, kohtauksia, tapahtumia ja todisteita haavoittuvan vastustajan hämmentämiseksi ja saadakseen hänet epäilemään järkeään.

Esimerkki: Väitänkö, että löysit minut sängystä hänen kanssaan? Mieti uudelleen! Olet hullu! Sinun on vakavasti ottaen mentävä lääkäriin.

GENEETTINEN VIRHE

Määritelmä: Johtopäätös perustuu väitteeseen, jonka mukaan henkilön, idean, instituutin tai teorian alkuperä määrää sen luonteen tai arvon.

Esimerkki: Voimme turvallisesti hylätä minkä tahansa henkilön mielipiteen taloudellisesta eriarvoisuudesta, koska hän on itse miljonääri.

HYPNOOTTINEN SYÖTTÖ

Määritelmä: Useiden kiistattomien tosiväitteiden esittäminen peräkkäin, jota seuraa väite, jonka väittelijä haluaa yleisön hyväksyvän todeksi.

Tämä on propagandatekniikka, mutta myös virhe, kun yleisö antaa enemmän uskottavuutta viimeiselle väitteelle, koska sitä edelsi tosilausunnot.

Esimerkki: Onko oikein, että niin pieni prosenttiosuus kansalaisista hallitsee suurinta osaa varallisuudesta? Onko oikein, että joutuu tekemään ylitöitä saadakseen toimeentulon? Onko oikein, että sinulla ei ole varaa edes lähteä lomalle? Haluatko todellakin äänestää tätä ehdokasta X?

Toivon, että minulla olisi TAIKASAUVA

Määritelmä: julistetaan ja valheellisesti olevansa voimaton muuttamaan huonoa tai vastenmielistä tilannetta, johon itse asiassa olisi kyllä valtaa.

Esimerkki: Mitä voimme tehdä kaasun hinnalle?

Energiaministerinä toivon, että minulla olisi taikasauva, mutta nyt en voi kuin kohauttaa olkapäitäni.

VASTUSTAJAN NIMEÄMINEN

Määritelmä: Vastustajan merkitseminen sanoilla, joilla on negatiivinen kaiku, jotta vastustajan uskottavuus heikkenee.

Esimerkki: Minun kantani aborttiin on ainoa oikea. Eri mieltä minun kanssani osoittaisi vain, millainen sika todella olet.

VÄÄRÄ JOHTOPÄÄTÖS

Määritelmä: Esitetään todisteita, syitä tai johtopäätöksiä, joilla ei ole loogista yhteyttä käsillä olevaan väitteeseen.

Esimerkki: Pitbull hyökkäsi jonkun kimppuun uutisissa.

Naapurini omistaa pystykorvan. Elämäni on vaarassa.

ALENTAMINEN

Määritelmä: Alentava ylivertainen asenne vastakkaisia näkemyksiä tai vastustajia kohtaan.

Esimerkki: Väitteesi sotaan vastaan on niin lapsellista. Yritä lähestyä asiaa aikuisena vaihteeksi.

KAIIVON MYRKYTTÄMINEN

Määritelmä: Vastustajan uskottavuuden heikentäminen ennen kuin hän saa tilaisuuden puhua.

Esimerkki: Syyttäjä aikoo tuoda esiin *niin sanottuja* asiantuntijoita, jotka saavat paljon rahaa todistaessaan täällä tänään.

PUNAINEN SILLI

Määritelmä: Kirjoittaja esittelee asiaan liittymättömiä, merkityksettömiä tietoja kääntääkseen huomion pois todellisesta ongelmasta.

Esimerkki: Miksi meidän pitäisi olla huolissaan rahan käyttämisestä kansanterveyteen tässä valtiossa, kun terrorismi uhkaa meitä kaikkia?

REDUKTIONISMI

Määritelmä: Yleisön huijaaminen antamalla yksinkertaisia vastauksia tai puskuri-iskulauseita vastauksena monimutkaisiin kysymyksiin, erityisesti silloin, kun se vetoaa vähemmän koulutettuun tai kokemattomaan yleisöön.

Esimerkki: Rakenna, Korjaa, Paranna!

VÄÄRÄN VIESTIN LÄHETTÄMINEN

Määritelmä: Hyökkäys tiettyä lausuntoa, perustelua tai toimintaa vastaan, olipa se kuinka hyvä, totta tai tarpeellista, koska se "lähettää väärän viestin".

Esimerkki: Prostituoitujen tuomitsemisesta ei ole mitään hyötyä seksuaalista hyväksikäyttöä ja seksikauppaa vastaan, koska he ovat itse uhreja.

Mutta emme voi olla rankaisematta heitä, koska muuten ihmiset luulevat, että hyväksymme prostituution.

LIUKAS RINNE

Määritelmä: Kirjoittaja väittää, että yhden askeleen ottaminen johtaa väistämättä muihin vaiheisiin, joita ei voida pysäyttää ennen kuin se päättyy katastrofiin.

Esimerkki: Jos annat yhden henkilön lainata autoasi, kaikki alkavat kysyä. Lopulta joku tuhoaa sen, ja sitten sinulla ei ole autoa.

OLKIUKKO

Määritelmä: Kun joku ottaa toisen henkilön väitteen tai näkökulman ja vääristää tai liioittelee sitä jollain äärimmäisellä tavalla ja hyökkää sitten äärimmäisen vääristymän kimppuun, ikään kuin se olisi todella väite, jonka ensimmäinen henkilö esittää.

Esimerkki: Pomoni ei ole halukas lisäämään vuosittain saamiemme lomapäivien määrää. Tämä tarkoittaa, että hän ei välitä terveydestämme. On väärin olla välittämättä työntekijöiden terveydestä. Hänen tilalleen tulee joku, joka välittää työntekijöiden terveydestä.

MISSÄ ON SAVUA, ON TULIA

Määritelmä: Tietämättä asiasta nopean johtopäätöksen tekeminen ja/tai toimiin ryhtyminen ilman riittäviä todisteita.

Esimerkki: Herra poliisi, tuolla istuvalla miehellä on turbaani ja hän puhuu outoa kieltä, hänen täytyy olla terroristi. Sinun täytyy tehdä asialle jotain!

PÄÄTELMÄ:

Kriittistä sosiaalista mediaa ja valtavirran median sisältöanalyysiä tulisi painottaa enemmän, jotta nuorten kognitiivisia puolustusmekanismeja voidaan lisätä väärää tietoa, valeuutisia, salaliittoteorioita ja propagandaa vastaan.

Loogisten virheiden tunnistamisella ja tunteisiin vetoamisella on erityinen rooli nuorten kriittisten mielten kehittämisessä.